

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1953-1954.

VERGADERING VAN 26 JANUARI 1954.

Verslag van de Commissie van Openbaar Onderwijs belast met het onderzoek van het wetsontwerp houdende instelling van een Nationaal Studiefonds.

Aanwezig : de hh. BOUWERAERTS, voorzitter; BAUR, CRAEYBECKX, CROMMEN, Edg. DE BRUYNE, DELOR, DELPORT, HANQUET, LEYNEN, LEYSEN, MAZEREEL, MISSIAEN, ROLLAND, VANDERMEULEN en JESPERS, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Op 10 December 1953 werd het wetsontwerp houdende instelling van een nationaal studiefonds aan de Senaat overgemaakt. Uw Commissie heeft onverwijld dit ontwerp, dat door de Kamer der Volksvertegenwoordigers met 91 tegen 33 stemmen bij 61 onthoudingen werd goedgekeurd, in studie genomen.

Het is de wens van de Minister van Openbaar Onderwijs dat, gezien zijn uitmuntend sociaal en volledig a-politiek karakter, dit ontwerp de instemming van de gehele Hoge Vergadering zou wegdragen. Het enig doel er van is inderdaad het statuut van al de instellingen, welke zich op dit ogenblik in ons land bezighouden met beurzen en fondsen voor begaafde kinderen, te regelen door ze samen te bundelen in één Nationaal Studiefonds. Dit centraal organisme zal :

- 1° de beurzen voor middelbare studiën;
- 2° de beurzen voor niet-universitaire hogere studiën en
- 3° de beurzen voor universitaire hogere studiën beheren.

In feite zal er weinig of niets veranderd worden aan de huidige procedure voor de toekenning van studiebeurzen. De enige wijziging bestaat hierin

R. A 4771.

Zie :

Gedr. Stuk van de Senaat :

75 (Zitting 1953-1954) : Ontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1953-1954.

SÉANCE DU 26 JANVIER 1954.

Rapport de la Commission de l'Instruction Publique chargée d'examiner le projet de loi instituant un Fonds national des Etudes.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 10 décembre 1953, le projet de loi instituant un Fonds National des Etudes a été transmis au Sénat. Votre Commission a entrepris sans délai, l'étude de ce projet, que la Chambre des Représentants avait approuvé par 91 voix contre 33 et 61 abstentions.

Le Ministre de l'Instruction Publique a exprimé le vœu que ce projet, vu son caractère éminemment social et complètement apolitique, rallie l'adhésion de tous les membres de la Haute Assemblée. Le seul but du projet, en effet, est de régler le statut des institutions qui, dans notre pays, s'occupent actuellement de bourses d'études et de fonds pour les enfants doués en les réunissant dans un seul Fonds National des Etudes. Cet organisme central sera appelé à gérer :

- 1° les bourses d'études moyennes;
- 2° les bourses d'études supérieures non universitaires;
- 3° les bourses d'études supérieures universitaires.

En fait, la procédure actuelle pour l'octroi de bourses d'études ne sera guère modifiée. La seule modification est que les bourses, qui étaient oc-

R. A 4771.

Voir :

Document du Sénat :

75 (Session de 1953-1954) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

dat de beurzen welke vroeger door de Fondsen der Meestbegaafden aan begaafde leerlingen uit het niet-universitair hoger onderwijs werden toegerekend, thans door een nationale commissie zullen toegewezen worden. Voor het universitair onderwijs blijft deze bevoegdheid, zoals voorheen, bij de Staat en de Universitaire stichting, en voor het secundair onderwijs, bij de gemeentelijke, arrondissementale of provinciale fondsen berusten.

Hoofdzaak is dat de financiële middelen gevonden worden om een zo groot mogelijk aantal begaafde kinderen in de door hen gewenste onderwijstak te laten studeren. Hiervoor wordt aan de gemeenten 1 frank en aan de provincie 50 centimes per inwoner gevraagd. Van zijn kant zal de Staat de som van deze bijdrage ten minste verdubbelen. Samen met al de leden van uw Commissie wenst de Minister dat deze bijdrage van de Staat zo hoog en zo ruim mogelijk zou zijn. Bij deze inkomsten dienen ten slotte nog gevoegd al de toelagen, schenkingen en legaten van de openbare machten, van private of publieke organismen en van particulieren.

Een lid van de Commissie laat opmerken dat, in het huidig ontwerp, geen spraak meer is van de gehele of gedeeltelijke terugbetaling door degenen die een beurs ontvangen hebben. Reeds vroeger werd de wettelijke verplichting door de zedelijke vervangen. Geregeld echter worden beurzen terugbetaald; deze terugbetalingen vormen een belangrijke bron van inkomsten voor het Studiefonds. Deze commissaris en al de leden van de Commissie met hem, wensen dat de wet de mogelijkheid van terugbetaling zou openlaten.

Deze wens wordt door de Minister in een amendement op artikel 10 vervuld.

Wat de verdelingsnormen over de drie afdelingen van het Studiefonds betreft, vraagt dezelfde commissaris waarom deze niet scherper omschreven worden. Het wetsontwerp laat hieromtrent alle vrijheid aan het beheer van het Nationaal Studiefonds. Het is weliswaar moeilijk strakke maatstaven aan te leggen waardoor een natuurlijke ontwikkeling dreigt gehinderd te worden. Maar men zou toch b. v. voor het secundair onderwijs dienen te weten over welke credieten men kan beschikken. Is b. v. het bedrag van de beurs wisselvallig, dan kunnen hieruit grote moeilijkheden voortvloeien voor de begunstigde. Uit de bespreking welke aan dit probleem gewijd wordt, blijkt dat de Commissie geneigd is een vast percentage — zegge 50 % — voor het secundair onderwijs voor te behouden. Deze wens van de Commissie wordt aan de Minister voorgelegd.

In de Commissie heeft de Minister uiteengezet waarom het hem gevaarlijk voorkwam percentages van verdeling over de verschillende secties van het Fonds vast te stellen. Het is van belang de natuurlijke gang van het leven niet tegen te werken. De Commissie heeft dit standpunt aanvaard maar evenwel de wens uitgesproken dat voor de secundaire studiën een minimum-waarborgsclausule zou worden aangenomen.

Zelfs deze oplossing komt de Minister te strak voor. Hij merkt op dat thans de volgende bedragen

troyées jusqu'ici par le Fonds des Mieux Doués aux élèves doués de l'enseignement supérieur non universitaire, seront dorénavant accordées par une Commission nationale. Quant à l'enseignement universitaire, l'attribution des bourses est réservée, comme dans le passé, à l'Etat et à la Fondation Universitaire, et pour l'enseignement secondaire, aux fonds communaux, aux fonds d'arrondissement ou aux fonds provinciaux.

L'essentiel est de trouver les moyens financiers permettant l'accès d'un nombre aussi grand que possible d'enfants doués à la branche d'enseignement qu'ils ont choisie. A cet effet, il est demandé, par habitant, 1 franc aux communes et 50 centimes aux provinces. Pour sa part, l'Etat doublera au moins la somme de ces allocations. Avec tous les membres de votre Commission, M. le Ministre souhaite que cette intervention de l'Etat soit aussi élevée et aussi large que possible. A ces recettes doivent s'ajouter enfin tous les subsides, dons et legs faits par les pouvoirs publics, les organismes privés ou publics et les particuliers.

Un membre de la Commission a fait remarquer que, dans le présent projet, il n'est plus question du remboursement total ou partiel des bourses par ceux qui en ont bénéficié. Auparavant déjà, l'obligation légale avait été remplacée par l'obligation morale. Cependant, il arrive régulièrement que les sommes allouées soient remboursées. Ces remboursements constituent une source supplémentaire de recettes pour le Fonds des Etudes. L'opinant et tous les autres commissaires avec lui, souhaitent que la loi n'exclue pas la possibilité de remboursement.

Le Ministre a rencontré ce désir en déposant un amendement à l'article 10.

En ce qui concerne les normes de répartition entre les trois sections du Fonds des Etudes, le même membre demande pourquoi elles ne sont pas définies avec plus de netteté. Le projet de loi laisse toute liberté, dans ce domaine, à la direction du Fonds National des Etudes. Sans doute est-il difficile d'établir des normes strictes, sans courir le risque d'entraver l'évolution naturelle des choses. Mais il faudrait tout de même savoir, pour l'enseignement secondaire notamment, de quels crédits l'on peut disposer. Si par exemple le montant de la bourse est variable, il en pourrait résulter de grandes difficultés pour le bénéficiaire. Il ressort de la discussion consacrée à ce problème, que votre Commission voudrait voir réserver un pourcentage fixe — soit 50 % — à l'enseignement secondaire. Ce vœu de la Commission a été soumis au Ministre.

Celui-ci a exposé en Commission pourquoi il lui paraissait dangereux de fixer dans la loi même des pourcentages de répartition entre les diverses sections du Fonds. Il s'agit de ne pas contrarier l'évolution de la vie. La Commission a accepté ce point de vue, mais a cependant souhaité qu'une clause de garantie minimum soit admise en ce qui concerne les études secondaires.

Cette solution même paraît trop rigide au Ministre. Celui-ci fait remarquer qu'actuellement, les sommes

aan de verscheidene sectoren van het onderwijs toegewezen zijn :

Fonds der Meest Begaaften :

A. — Gemeenten :	ongeveer 5.000.000;
B. — Provincies :	ongeveer 1.700.000;
C. — Staat :	ongeveer 5.000.000;

Totaal : ongeveer 12.000.000.

Hoger Onderwijs : 20.000.000.

Technisch Onderwijs (hoofdzakelijk voor de hogere technische studiën) : 1.750.000.

Kunstonderwijs (idem) : 1.700.000.

Nu reeds zijn de bedragen ten behoeve van het hoger universitair of niet-universitair onderwijs veel hoger dan 50 % van het totaal.

De Minister meent dat het een vergissing zou zijn naar de vroegere toestand terug te keren.

In verband met deze cijfers laat een lid van de Commissie opmerken dat de verhouding tussen de bedragen voorzien voor het hoger onderwijs enerzijds en het secundair onderwijs anderzijds hem zeer redelijk schijnen. Men moet immers rekening houden met het feit dat het bedrag van de beurs aanzienlijk hoger moet zijn voor een universitair dan voor een leerling uit het secundair.

Een ander lid van de Commissie suggereert bij de huidige wet te bepalen dat het bedrag voor het secundair zou schommelen tussen één derde en de helft van de globale toelage.

Vermits echter de Commissie telkenjare, bij de bespreking van de begroting van Openbaar Onderwijs, de verdeling der credieten kan onderzoeken en aanpassen laat de Commissie haar bezwaar tegen de huidige regeling varen.

Waarom bestaat er verschil tussen de duur van de mandaten der leden in de onderscheiden Commissies ? Voor de leden van de schiftingscommissies is de termijn van het mandaat beperkt tot negen jaar. De praktijk leert dat de voortdurende vernieuwing van de mandatarissen grote nadelen inhoudt en dat zij bovendien onuitvoerbaar is in de Commissie van grote steden waar b. v. de schepen van onderwijs en de inspecteurs van het gemeentelijk en vrij onderwijs in deze Commissie zetelen.

De Commissie oordeelt eenparig dat deze beperking van het mandaat uit de wet moet geweerd worden. De Minister is het eens met de Commissie; de tekst van artikel 18 zal in dier voege gewijzigd worden.

De aandacht van de Commissie wordt nog getrokken op al de beurzen en beursjes die ongebruikt blijven omdat hun bedrag in de huidige levensvoorwaarden praktisch onbenut is. Kunnen deze beurzen niet versmolten worden met de credieten van het Nationaal Studiefonds ?

Deze beurzen worden echter beheerd door het Ministerie van Justitie; het gaat hier doorgaans

suivantes sont affectées aux divers secteurs de l'enseignement :

Fonds des Mieux Doués :

A. — Communes :	environ 5.000.000;
B. — Provinces :	environ 1.700.000;
C. — Etat :	environ 5.000.000;

Total : environ 12.000.000.

Enseignement supérieur : 20.000.000.

Enseignement technique (principalement affecté aux études techniques supérieures) : 1.750.000.

Enseignement artistique (idem) : 1.700.000.

Dès à présent, les sommes affectées à l'enseignement supérieur universitaire ou non-universitaire, dépassent donc largement 50 % du total.

Le Ministre estime qu'il serait erroné de revenir en arrière par rapport à cette situation.

Examinant ces chiffres, un membre de la Commission fait remarquer que le rapport entre les montants prévus pour l'enseignement supérieur, d'une part, et pour l'enseignement secondaire, d'autre part, lui semblent fort raisonnable. Il faut tenir compte, en effet, du fait que le montant de la bourse doit être sensiblement plus élevé pour un universitaire que pour un élève de l'enseignement secondaire.

Un autre membre de la Commission suggère de prévoir dans la présente loi que le montant alloué à l'enseignement secondaire variera entre le tiers et la moitié du subside global.

Mais puisque chaque année, lors de la discussion du budget de l'Instruction Publique, la Commission aura la faculté d'examiner et d'adopter la répartition des crédits, elle veut bien renoncer à l'objection qu'elle a formulée à l'égard de la réglementation actuelle.

Pourquoi fait-on une différence entre la durée du mandat des membres dans les divers comités ? Pour les membres des comités de sélection, la durée du mandat est limitée à 9 ans. L'expérience a démontré que le renouvellement constant des mandataires présente de graves inconvénients, et que, de plus, il se révèle pratiquement impossible dans les comités des grandes villes où, par exemple, l'échevin de l'Instruction publique et les inspecteurs de l'enseignement communal et libre, siègent dans ce comité.

La Commission exprime unanimement l'avis que cette limitation du mandat doit être écartée de la loi. Le Ministre se déclare d'accord avec la Commission; le texte de l'article 18 sera modifié en ce sens.

L'attention de la Commission a encore été attirée sur toutes les bourses qui restent inutilisées parce que leur montant est pratiquement insignifiant dans les conditions de vie actuelles. Ces bourses ne pourraient-elles pas être fusionnées avec les crédits du Fonds National des Etudes ?

Il est à remarquer que ces bourses sont gérées par le Ministère de la Justice; il s'agit généralement

over schenkingen waarbij het inzicht van de schenker moet geëerbiedigd worden. Het probleem is in studie genomen. De Minister zal navragen hoever deze studie gevorderd is.

Ook aan vreemdelingen kunnen beurzen toegekend worden. In dit geval zal echter rekening gehouden worden met de vaderlandse verdiensten en met de duur van het verblijf.

Gaven de financieringsmodaliteiten geen aanleiding tot bespreking dan vormde de verdeling van de beurzen/secundair onderwijs over de provincies het voorwerp van een uitvoerige gedachtenwisseling. Het oorspronkelijk ontwerp van de Regering voorzag een verdeling op grond van het globaal bevolkingscijfer van elke provincie. Bij amendement werd door een lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers voorgesteld de beurzen/secundair onderwijs per provincie te verdelen, naar rata van de bevolking tussen 12 en 18 jaar. Ten slotte keurde de Kamer een tussenvoorstel goed, vervat in het huidige artikel 16, waarbij het globaal bevolkingscijfer en het aantal inwoners tussen 12 en 17 jaar ieder voor de berekening van de helft der toelage in aanmerking genomen worden.

De enige wens van de Minister is dat een oplossing gevonden wordt welke al de leden van uw Commissie en van de Hoge Vergadering bevredigt. In feite is het verschil tussen het resultaat van het ene en van het andere stelsel niet aanzienlijk. Vele van de ingeroepen argumenten, waarvan de ene ingegeven zijn door de nuchtere taal der cijfers en de andere een meer sentimentele klank hebben, verdienen onze aandacht.

Al de leden van de Commissie nemen aan de bespreking deel. Vragen worden gesteld. Worden de vreemde kinderen meegeteld? Antwoord: ja. Wie zal het bedrag van de beurzen bepalen? Antwoord: het aantal aanvragen en het globaal cijfer der toelage. Wordt bij de verdeling der beurzen rekening gehouden met de inkomsten? Antwoord: ja; hier speelt echter de nationale solidariteit. Welk fonds kent de beurs toe aan de leerling, het fonds van zijn woonplaats of dat van de plaats waar hij studeert? Antwoord: het fonds van de woonplaats.

Enkele leden van uw Commissie, die deze tussenoplossing verwerpen, hebben het door de Kamer afgewezen amendement opnieuw ingediend en verdedigd. Zij doen een beroep op de nationale solidariteit, wijzen op het feit dat het aantal klassen bepaald wordt door de schoolbevolking, dat de provinciën met de grootste kinderbevolking het minst geïndustrialiseerd zijn, dat er in deze provinciën een schrijnende werkloosheid heerst, dat hier de inspanning ten bate van het secundair algemeen en het technisch onderwijs groter moet zijn, kortom dat de verdeling op grond van de kinderbevolking de enige is welke logisch, sociaal en economisch verantwoord is. Aangezien de verdeling elk jaar opnieuw geschiedt, zal zij steeds aangepast zijn aan de schommelingen van de bevolkingsaangroei.

Uit de algemene bespreking blijkt dat vele leden van uw Commissie niet ongevoelig zijn voor deze

de dons, et à cet égard, il faut respecter les intentions du donateur. Le problème est à l'étude. Le Ministre se renseignera sur son état d'avancement.

Des bourses peuvent également être accordées à des étrangers. Dans ce cas, toutefois, il sera tenu compte des mérites patriotiques et de la durée du séjour en Belgique.

Ces modalités de financement n'ont pas donné lieu à discussion, mais la répartition des bourses de l'enseignement secondaire entre les provinces a fait l'objet d'un long échange de vues. Le projet original du Gouvernement prévoyait une répartition sur base du chiffre global de la population de chaque province. Par voie d'amendement, un membre de la Chambre des Représentants a proposé de répartir les bourses de l'enseignement secondaire par province au prorata de la population âgée de 12 à 18 ans. Enfin, la Chambre a approuvé une proposition intermédiaire, contenue dans le présent article 16, et disposant que le chiffre global de la population et le nombre d'habitants âgés de 12 à 17 ans interviennent par moitié dans le calcul du subside.

Tout ce que le Ministre souhaite, c'est que l'on arrive à une solution qui donne satisfaction à tous les membres de la Commission et de la Haute Assemblée. En fait, la différence entre les résultats obtenus par l'un et l'autre système n'est pas considérable. Parmi les arguments invoqués, dont les uns sont inspirés par le simple langage des chiffres tandis que les autres sont empreints d'une note plus sentimentale, bon nombre méritent notre attention.

Tous les membres de la Commission ont pris part à la discussion. Certaines questions ont été posées. Les enfants étrangers pourront-ils bénéficier de la loi? Le Ministre répond par l'affirmative. Qui fixera le montant des bourses? Réponse: il sera déterminé par le nombre de demandes et le chiffre global de la subvention. Est-il tenu compte des revenus dans la répartition des bourses? Réponse: oui; mais la solidarité nationale jouera dans ce domaine. Quel sera le fonds qui accordera la bourse à l'élève, celui du domicile de l'élève ou celui du lieu où il fait ses études? Réponse: le fonds du domicile.

Quelques membres de votre Commission, qui rejettent cette solution intermédiaire, ont réintroduit et défendu l'amendement repoussé par la Chambre. Ils font appel à la solidarité nationale, en soulignant le fait que le nombre des classes est conditionné par le chiffre de population scolaire, que les provinces comptant le plus grand nombre d'enfants sont les moins industrialisées, que ces provinces sont durement touchées par le chômage, que l'effort fait en faveur de l'enseignement secondaire général et technique devrait y être plus important; bref, que la répartition sur base du nombre d'élèves est la seule justifiée du point de vue logique, social et économique. Etant donné que la répartition se fait d'année en année, elle sera toujours adaptée aux variations de l'accroissement de la population.

Il résulte de la discussion générale que beaucoup de membres de votre Commission ne sont pas

argumenten. Uit de hiernavolgende tabel blijkt bovendien dat het verschil tussen de verdeling volgens het ene en volgens het andere berekeningsstelsel niet aanzienlijk is. Spreekt de Commissie zich uit voor het amendement dan zal de Minister zich met deze beslissing verenigen.

insensibles à ces arguments. D'autre part, le tableau ci-après révèle que la différence entre la répartition effectuée selon l'un ou l'autre mode de calcul n'est pas considérable. Si la Commission se prononçait en faveur de l'amendement, le Ministre s'y rallierait à son tour.

Sectie der beurzen voor secundaire studiën. — Section des bourses d'études secondaires.

(1/3 der bij artikel 10 van het wetsontwerp op het Nationaal Studiefonds voorziene middelen).
(1/3 des ressources prévues à l'article 10 du projet de loi sur le Fonds National des Etudes).

PROVINCIES — PROVINCES	Globaal bevolkingscijfer <i>Chiffre global de la population</i>	Percentage van de bevolking van 12 tot 18 jaar oud <i>Pourcentage de la population de 12 à 18 ans</i>	Toekenning der fondsen aan elke provincie op grond van <i>Attribution des fonds à chaque province sur base de</i>		
			1 ^o globale bevolking — 1 ^o population globale	2 ^o systeem bevolking 12 tot 18 jaar oud — 2 ^o système population de 12 à 18 ans	3 ^o regerings- systeem — 3 ^o système gouvernemental
Antwerpen — <i>Anvers</i>	1.281.333	11,02 %	1.924.999	2.062.089	960.999 1.031.044 1.992.043
Brabant — <i>Brabant</i>	1.798.468	9,09 %	2.697.702	2.389.027	1.348.851 1.194.513 2.543.364
West-Vlaand. — <i>Flandre Occid.</i>	996.449	11,91 %	1.494.673	1.732.742	747.336 866.371 1.613.707
Oost-Vlaand. — <i>Flandre Orient.</i>	1.217.280	11,15 %	1.825.920	1.981.643	912.960 990.821 1.903.781
Henegouwen — <i>Hainaut</i>	1.224.800	8,79 %	1.837.200	1.572.420	918.600 786.210 1.704.810
Luik — <i>Liège</i>	963.851	8,87 %	1.445.776	1.249.453	722.888 624.726 1.347.614
Limburg — <i>Limbourg</i>	460.446	13,62 %	690.669	915.741	345.334 457.870 803.204
Luxemburg — <i>Luxembourg</i> . . .	213.478	10,97 %	320.217	342.063	160.108 171.031 331.139
Namen — <i>Namur</i>	356.090	10,07 %	534.135	523.556	267.067 261.778 528.845
TOTALEN — <i>TOTAUX</i>	8.512.195	10,27 %	12.768.292	12.768.734	12.768.507

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING.

HOOFDSTUK I.

Instelling. — Doel. — Inrichting.

De artikelen 1 tot en met 8 worden met algemene stemmen aangenomen.

HOOFDSTUK II.

Middelen.

Artikel 9 wordt met algemene stemmen aangenomen.

Artikel 10.

Ingaande op de wens der Commissie heeft de Regering een amendement ingediend waarbij in artikel 10 een 4° wordt ingevoegd, luidend :

« eventuele terugbetalingen van de gewezen titularissen ener beurs ».

Het huidige 4° wordt dan 5°. Het aldus geamendeerd artikel wordt met algemene stemmen aangenomen.

In haar verantwoording van dit amendement laat de Regering opmerken dat deze tekst geen formeel gewag maakt van de morele verplichting, omdat het onderzoek dat aan de uitwerking van het nieuw ontwerp is voorafgegaan heeft uitgewezen dat het vooruitzicht van deze terugbetaling, zelfs als eenvoudige morele verplichting, heel wat ouders doet aarzelen een beurs aan te vragen.

Artikelen 11 en 12 worden aangenomen.

HOOFDSTUK III.

Toekenning van de studiebeurzen.*PAR. 1. — Algemene bepalingen.*

Artikelen 13, 14 en 15 worden met algemene stemmen aangenomen.

PAR. 2. — Beurzen voor secundaire studiën.

Bij de bespreking van artikel 16 wordt opnieuw de kwestie van de verdeling der fondsen besproken.

DISCUSSION DES ARTICLES.

CHAPITRE I.

Institution. — But. — Organisation.

Les articles 1 à 8 inclusivement sont adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE II.

Ressources.

L'article 9 est adopté à l'unanimité.

Article 10.

Répondant au vœu de la Commission, le Gouvernement a déposé un amendement tendant à ajouter à l'article 10 un 4° libellé comme suit :

« remboursements éventuels effectués par les anciens titulaires d'une bourse ».

Le 4° actuel devient le 5°. L'article, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité.

Dans la justification de cet amendement, le Gouvernement a fait remarquer que ce texte ne fait pas formellement mention de l'obligation morale, parce que l'enquête préalable à l'élaboration du nouveau projet a révélé que la perspective de ce remboursement, même envisagé comme simple obligation morale, faisait hésiter bien des parents à demander une bourse.

Les articles 11 et 12 sont adoptés.

CHAPITRE III.

De l'octroi des bourses d'études.*PAR. 1. — Généralités.*

Les articles 13, 14 et 15 sont adoptés à l'unanimité.

PAR. 2. — Des bourses d'études secondaires.

Au cours de l'examen de l'article 16, la question de la répartition des fonds est à nouveau soulevée.

De Commissie beslist met algemene stemmen en twee onthoudingen de laatste woorden van het voorlaatste lid van artikel 16 « der gemeenten met meer dan 100.000 inwoners » te vervangen door de woorden « der bedoelde gemeenten » en het laatste lid als volgt te wijzigen :

« Deze verdeling geschiedt in verhouding tot het respectieve cijfer hunner bevolking tussen 12 en 17 jaar inbegrepen ».

Artikel 17 wordt aangenomen met algemene stemmen.

Een amendement van de Regering op artikel 18, waarbij voorgesteld wordt in het eerste lid het woord « tweemaal » te laten wegvallen wordt met algemene stemmen aangenomen.

De artikelen 19, 20 en 21 worden met algemene stemmen aangenomen.

Een amendement van de Regering waarbij de eerste zin van artikel 22 als volgt gesteld wordt :

« De aanvragen tot het bekomen van een beurs voor secundaire studiën worden door de wettelijke vertegenwoordiger van de belanghebbende gericht aan de gouverneur van de provincie of aan de burgemeester van de gemeente, zetel van het selectiecomité en wettelijke woonplaats van de candidaat. »

wordt, evenals het aldus gewijzigd artikel 22, met algemene stemmen aangenomen.

Artikel 23 wordt met algemene stemmen aangenomen.

PAR. 3. — *Beurzen voor niet-universitaire hogere studiën.*

Artikelen 24, 25, 26 en 27 worden met algemene stemmen aangenomen.

PAR. 4. — *Beurzen voor universitaire hogere studiën.*

Artikel 28 wordt met algemene stemmen aangenomen.

HOOFDSTUK IV.

Fiscale bepaling.

Artikelen 29 en 30 worden met algemene stemmen aangenomen.

La Commission décide à l'unanimité et deux abstentions de remplacer les derniers mots de l'avant-dernier alinéa de l'article 16 « des communes de plus de 100.000 habitants » par les mots « des communes visées » et de modifier le dernier alinéa comme suit :

« Cette répartition s'opère au prorata du chiffre respectif de leur population âgée de 12 à 17 ans inclus. »

L'article 17 est adopté à l'unanimité.

Un amendement du Gouvernement à l'article 18, proposant de remplacer dans le texte de l'alinéa premier les mots « peut être renouvelé deux fois » par les mots « est renouvelable », est adopté à l'unanimité.

Les articles 19, 20 et 21 sont adoptés à l'unanimité.

Un amendement du Gouvernement tendant à rédiger la première phrase de l'article 22 comme suit :

« Les demandes de bourses d'études secondaires sont adressées par le représentant légal de l'intéressé au gouverneur de la province ou au bourgmestre de la commune, siège d'un comité de sélection et domicile légal du candidat. »

est adopté à l'unanimité, ainsi que l'article 22 ainsi amendé.

L'article 23 est adopté à l'unanimité.

PAR. 3. — *Des bourses d'études supérieures non universitaires.*

Les articles 24, 25, 26 et 27 sont adoptés à l'unanimité.

PAR. 4. — *Des bourses d'études supérieures universitaires.*

L'article 28 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE IV.

Dispositions fiscales.

Les articles 29 et 30 sont adoptés à l'unanimité.

HOOFDSTUK V.

Overgangsbepalingen.

Artikel 31 wordt aangenomen met algemene stemmen.

HOOFDSTUK VI.

Slotbepalingen.

Artikelen 32 en 33 worden aangenomen met algemene stemmen.

* * *

Het wetsontwerp in zijn gewijzigde vorm evenals dit verslag worden met algemene stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
J. JESPER.

De Voorzitter,
A. BOUWERAERTS.

* * *

ARTIKELN GEAMENDEERD
DOOR DE COMMISSIE.

ART. 10.

Het Nationaal Studiefonds wordt gespijsd door :

- 1° een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage, bepaald op 1 frank per inwoner;
- 2° een jaarlijkse provinciale bijdrage, bepaald op 50 centimes per inwoner;
- 3° een Staatstoelage, waarvan het bedrag ieder jaar door de begrotingswet zal vastgesteld worden en die niet minder mag zijn dan het driedubbel van het totaal der gemeentelijke bijdragen;
- 4° eventuele terugbetalingen van de gewezen titularissen ener beurs;
- 5° toelagen, subsidies, tegemoetkomingen, schenkingen en legaten vanwege de openbare machten, vanwege private of publieke organismen alsook vanwege particulieren.

ART. 16.

Het bedrag van de kredieten toegekend aan de afdeling beurzen voor secundaire studiën wordt verdeeld onder :

- a) de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners;
- b) de provinciën,

CHAPITRE V.

Dispositions transitoires.

L'article 31 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE VI.

Dispositions finales.

Les articles 32 et 33 sont adoptés à l'unanimité.

* * *

Le projet de loi, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité de même que le présent rapport.

Le Rapporteur,
J. JESPER.

Le Président,
A. BOUWERAERTS.

* * *

ARTICLES AMENDÉS
PAR LA COMMISSION.

ART. 10.

Le Fonds national des Etudes est alimenté :

- 1° par une allocation annuelle des communes, à raison de 1 franc par habitant;
- 2° par une allocation annuelle des provinces, à raison de 50 centimes par habitant;
- 3° par une subvention de l'Etat, dont le montant sera fixé chaque année par la loi budgétaire et qui ne pourra être inférieur au triple du total des allocations communales;
- 4° par des remboursements éventuels effectués par les anciens titulaires d'une bourse;
- 5° par des subventions, allocations, dons et legs qui lui sont faits par les pouvoirs publics, par des organismes publics ou privés et par des particuliers.

ART. 16.

Le montant des crédits alloués à la section des bourses d'études secondaires est réparti entre :

- a) les communes de plus de 100.000 habitants;
- b) les provinces.

met dien verstande dat het bevolkingscijfer van iedere provincie verminderd wordt met het bevolkingscijfer der bedoelde gemeenten.

Deze verdeling geschiedt in verhouding tot het respectieve cijfer hunner bevolking tussen 12 en 17 jaar inbegrepen.

ART. 18.

Iedere schiftingscommissie is samengesteld uit zeven leden, benoemd voor een termijn van drie opeenvolgende jaren. Hun mandaat kan hernieuwd worden. Een der leden is een geneesheer.

Drie leden worden benoemd door de Koning.

Drie leden en de geneesheer worden benoemd :

a) voor de gemeentelijke commissies, door de gemeenteraad;

b) voor de arrondissementscommissies, door de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad.

ART. 22.

De aanvragen tot het bekomen van een beurs voor secundaire studiën worden door de wettelijke vertegenwoordiger van de belanghebbende gericht aan de gouverneur van de provincie of aan de burgemeester van de gemeente, zetel van een Selectiecomité en wettelijke woonplaats van de candidaat. De kandidaten die in het buitenland verblijven, zenden hun aanvragen aan de gouverneur der provincie Brabant. De aanvragen worden door de gouverneur aan de bevoegde schiftingscommissie overgemaakt. Na de aanvragen overeenkomstig de voorgeschreven procedure te hebben onderzocht, maakt deze commissie een omstandig verslag op en doet zakelijke voorstellen ten bate van de aanvragers die, naar haar oordeel, de vereiste voorwaarden vervullen.

De gemeentelijke commissies maken het volledig dossier over aan het College van burgemeester en schepenen, en de arrondissementscommissies aan de Bestendige Deputatie.

Het College van burgemeester en schepenen of de Bestendige Deputatie, volgens het geval, doet uitspraak over de aanvragen zowel wat de toekenning of de weigering der studiebeurzen betreft als wat het bedrag deze laatste aangaat.

le chiffre de la population de chaque province étant diminué du chiffre de la population des communes visées.

Cette répartition s'opère au prorata du chiffre respectif de leur population âgée de 12 à 17 ans inclus.

ART. 18.

Chaque comité de sélection comprend sept membres nommés pour un terme de trois années consécutives. Le mandat de chacun des membres est renouvelable. L'un des membres est un médecin.

Trois membres sont nommés par le Roi.

Trois membres et le membre médecin sont nommés :

a) pour les comités communaux, par le conseil communal;

b) pour les comités d'arrondissement, par la Députation permanente du Conseil provincial.

ART. 22.

Les demandes de bourses d'études secondaires sont adressées par le représentant légal de l'intéressé au gouverneur de la province ou au bourgmestre de la commune, siège d'un comité de sélection et domicile légal du candidat. Les candidats résidant à l'étranger adressent leur demande au gouverneur de la province de Brabant. Les demandes sont communiquées par celui-ci au comité de sélection compétent. Ce comité instruit les demandes conformément à la procédure prescrite, rédige un rapport détaillé et fait des propositions précises en faveur des postulants qui lui paraissent répondre aux conditions exigées.

Les comités communaux adressent le dossier complet au Collège des bourgmestre et échevins, les comités d'arrondissement à la Députation permanente.

Le Collège des bourgmestre et échevins ou la Députation permanente, selon le cas, statue sur les demandes, tant en ce qui concerne l'octroi ou le refus des bourses d'études, qu'en ce qui concerne le montant de celles-ci.